

DEFICYTY ROZWOJOWE MOWY W ZAKRESIE SŁOWNIKA A INTEGRACJA SENSORYCZNA U DZIECI 5-LETNICH

Streszczenie

Wstęp

Mowa jest czynnością właściwą wyłącznie gatunkowi ludzkiemu. To dzięki niej możemy poznawać świat i wchodzić w relacje interpersonalne z innymi ludźmi. Nie rodzimy się jednak z tą umiejętnością, dziecko uczy się jej przez kilka lat. Proces nabywania mowy jest uzależniony od wielu czynników, tj. środowisko, doświadczenie, wykształcenie rodziców, dostęp do kultury, stan zdrowia, sprawność umysłowa. Są one od dawna prezentowane w licznych publikacjach. Jednakże rzadko wśród nich wymieniane są procesy integracji sensorycznej. A przecież procesy integracji sensorycznej modulują bodźce docierające do dziecka z otaczającego świata, pozwalając tym samym poznawać otaczający świat; podobnie jak język są narzędziem do poznawania świata.

Cel badań

Celem pracy była ocena związku między deficytami mowy w zakresie słownika a integracją sensoryczną u dzieci pięcioletnich.

Material i metoda badań

Badania wykonywano w pierwszej połowie 2016 roku w Laboratorium Posturologii na Wydziale Lekarskim i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Grupę badaną stanowiło 215 dzieci 5-letnich (130 chłopców i 85 dziewcząt) z deficytami rozwojowymi mowy w zakresie słownika i zaburzeniami procesów integracji sensorycznej. Natomiast do grupy kontrolnej włączono 75 dzieci 5-letnich (42 chłopców i 33 dziewczęta), u których nie stwierdzono deficytów w zakresie słownika oraz zaburzeń integracji sensorycznej. Razem przebadano 290 dzieci. Wszystkie procedury badawcze wykonano zgodnie z obowiązującą deklaracją Helsińską z 1964 roku oraz za zgodą Uczelnianej Komisji Bioetycznej ds. Badań Naukowych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (Uchwała Nr 23/2015). W obu grupach zostały wykorzystane te same narzędzia badawcze. Był to Test Słownika Dziecka oceniający poziom słownika dziecka w trzech podtestach: Tworzenie słów podrzędnych, Definiowanie pojęć, Tworzenie słów nadrzędnych. Wyniki surowe przelicza się na steny i ocenę słowną: poziom niski, przeciętny, wysoki. Do diagnozy SI wykorzystano obserwację kliniczną, która jest zestawem 17 prób do oceny procesów integracji

sensorycznej, zawierających szczegółowe procedury i ocenę wykonania. Dodatkowo procesy sensoryczne oceniono Kliniknym Testem Integracji Sensorycznej i Równowagi (CTSIB) – Clinical Test of Sensory Integration and Balance. Jest on standaryzowanym testem do oceny równowagi na powierzchni statycznej. CTSIB składa się z 6 etapów. Badanie dawało ogólny wgląd w integrację różnych zmysłów człowieka celem poprawy równowagi oraz kompensacji sytuacji, gdy czynność jednego lub kilku zmysłów jest zaburzona – Platforma Biodex Balance System. Do potrzeb niniejszych badań przyjęto rygorystyczne kryterium kwalifikacyjne, którym jest czynnik wykluczający z dalszego etapu badań dotyczący zaburzenia słuchu fizjologicznego. W badaniach został wykorzystany Screeningowy Audiometr Tonalny.

Wyniki

Analizy wyników badań wskazują, że istnieje silny związek między procesami sensorycznymi a poziomem kompetencji słownikowych dzieci 5-letnich. W odniesieniu do poziomu procesów integracji sensorycznej zaobserwowano istotne różnice statystyczne między pomiarami prób klinicznych. W grupie kontrolnej zaobserwowano wyższy poziom kompetencji słownikowych i integracji sensorycznej. Analizy wykazały silny związek między poziomem słownika i procesami integracji sensorycznej. Badania wykazały istotne różnice między grupami: grupą badaną i grupą kontrolną. Wyniki badań wskazują, iż wśród dzieci grupy kontrolnej nie obserwuje się deficytów integracji sensorycznej i prezentują one wyższy poziom słownika niż badani grupy podstawowej.

Wnioski

1. Wystąpił istotny statystycznie związek pomiędzy deficytami rozwojowymi mowy w zakresie słownika a zaburzeniami procesów integracji sensorycznej. Im cięższe zaburzenie procesów integracji sensorycznej, tym niższy rozwój słownikowy dziecka.
2. Badane dzieci miały niski rozwój sprawności słownikowej. Umiejętnościami słownikowymi, które są najslabiej rozwinięte były Definiowanie pojęć i tworzenie słów nadrzędnych. Na poziomie przeciętnym plasuje się umiejętność tworzenia słów podrzędnych.
3. Dzieci z zaburzeniami w zakresie rozwoju słownika charakteryzował intensywny stopień deficytów integracji sensorycznej, które były przeciętne i ciężkie zaburzenia.
4. Zaburzenia procesów integracji sensorycznej i niski rozwój słownikowy były częściej spotykane u chłopców niż u dziewcząt.

Słowa kluczowe: słownik dziecka, procesy integracji sensorycznej, deficyty rozwojowe mowy w zakresie słownika, zaburzenia procesów integracji sensorycznej.

DEVELOPMENTAL DEFICIENCIES IN THE SCOPE OF LEXIS COMPETENCES AND SENSORY INTEGRATION AT 5 YEARS AGED CHILDREN

Summary

Introduction

Speech is an activity that is specific only to human species. Thanks to it we can experience the world and enter into interpersonal relations with other people. However, we are not born with this skill, a child acquires it for several years. The process of acquiring speech depends on many factors, such as environment, experience, parental education, access to culture, health and mental abilities. Those factors have been widely presented in the literature of the subject. However, rarely among them are sensory integration processes mentioned. And yet, the processes of sensory integration modulate the stimuli that come to child from the surrounding world allowing them to know the world as language is a tool for getting to know the world.

Objectives

The main goal of the study is to evaluate the relationship between sensory integration at 5 year- old children with speech deficits in the child's lexis competences .

Material and methods

The research was carried out in the first half of 2016 in the Laboratory of Posturology at the Faculty of Medicine and Health Sciences of Jan Kochanowski University in Kielce. The study group consisted of 215 5-year-old children (130 boys and 85 girls) with speech development deficits in the scope of lexis and disturbances in sensory integration processes. In contrast, the control group included 75 5-year-old children (42 boys and 33 girls) who had no deficits in the scope of the lexis and sensory integration disorders. In total 290 children were examined. All research procedures were carried out in accordance with the Helsinki declaration of 1964 and with the consent of the University Bioethics Committee for Research at the Jan Kochanowski University in Kielce (Resolution No. 23/2015). The same research tools were used in both groups. It was the Child's Lexis Test evaluating the child's vocabulary level in three subtests: Creating subordinate words, defining concepts and creating parent words. Raw results were converted into stenoses and verbal scores: low, average and high.

The diagnosis of SI was based on clinical observation, which is a set of 17 trials to evaluate sensory integration processes, including detailed procedures and performance evaluation. In addition, sensory processes were evaluated with the usage of the Clinical Test of Sensory Integration and Balance (CTSIB). It is a standardized test to assess equilibrium on

a static surface. CTSIB consists of 6 stages. The study gave a general insight into the integration of the various senses of a human being in order to improve the balance and compensate for the situation when the activity of one or several senses is disturbed

- Biodex Balance System. A rigorous criterion was adopted for the needs of the present study, which is the factor excluding from the further stage physiological hearing disorder. The Screening Tonal Audiometer was used in the research.

Results

Analyzes of research results indicate that there is a strong relationship between sensory processes and the level of lexis competences of 5-year-old children. Regarding the level of sensory integration processes, significant statistical differences were observed between the measurements of clinical trials. In the control group, a higher level of lexis competences and sensory integration was observed. The analyzes showed a strong relationship between the level of the lexis competences and the sensory integration processes. The studies showed significant differences between the groups: the study group and the control one. The results of the study show that among the children of the control group, sensory integration deficits are not observed and they present a higher level of the lexis competences than those of the primary group.

Conclusions

1. There was a statistically significant relationship between speech deficits in the scope of the lexis competences and disturbances in sensory integration processes. The heavier the disturbance of sensory integration processes, the lower the lexis competences development at the child.
2. The examined children had low development of lexis ability. The vocabulary skills that are the least developed were defining concepts and creating parent words. On the average level, the ability to create subordinate words.
3. Children with disorders in the development of the lexis competences were characterized by an intense degree of sensory integration deficits, which were average and severe ones.
4. Impaired sensory integration processes and low lexis competences development were more common at boys than at girls.

Key words: child's lexis competences, sensory integration processes, speech development deficits in the scope of the lexis, disturbances of sensory integration processes.